

fører det øvrige Samfund, udnytter og udsuger det øvrige Samfund i Kraft af egen Magtfuldkommenhed, og som ikke optræder samfundsmæssigt. — saaledes som vi har set det ved disse Lejligheder —, i Kikkerten.

Men at det ærede Medlem forbigaar disse Forhold i Tavshed, forstaaer jeg saa godt. Dem ønsker det ærede Medlem ikke nogen Diskussion om. Han vil kun tale om det, som vi drøfter her (*Borghjerg*: Men det er jo ogsaa det, der staaar paa Dagsordenen!). Ja, det vil jeg nu ikke sige, for alle de Bemærkninger, jeg gjorde, fremkom som Svar paa det vidtstvævende Foredrag, det ærede Medlem holdt, og jeg bevægede mig Punkt for Punkt indenfor hans Foredrag. Det ærede Medlem skal som bekendt have stor Plads at bevæge sig paa, det vidste vi i Forvejen. At de Bemærkninger, jeg gjorde, ligger noget udenfor Dagsordenen, indrømmer jeg; men naar jeg følger det ærede Medlem i hans store Sving, saa maa han virkelig ikke bebrejde mig det, men maa tilskrive sig selv, om vi andre da ogsaa maa komme lidt udenfor Dagsordenen.

Til det ærede Medlem vil jeg endnu sige, at vi har ogsaa set andre Monopoler opstaa i sin Tid, og man har fra det Partis Side, som det ærede Medlem tilhører, ikke undset sig ved at tage dem i sin Tjeneste. Jeg tænker paa det faktiske Kulmonopol, Arbejderne har haft gennem Brændselsforretningen. Det var afgjort en monopolistisk Virksomhed. Jeg ønsker her slet ikke at komme ind paa alle de Angreb, der er blevet rettet paa vedkommende Forretning. Jeg holder mig ganske borte fra disse Angreb og holder mig kun til det faktiske, at her overtog man et Monopol og udnyttede dette Monopol; og naar man nu ser, at et konkurrerende Firma, Kulkompagniet, har givet 40 pCt. Dividende, saa kan man regne sig til, at det at faa et Kulmonopol i sin Besiddelse maa have givet ganske klækkeligt mange Penge. Dette misunder jeg ikke de Herrer eller Partiet, som ejer det, paa ingen Maade; men det er selvfølgelig en lige ubehagelig Ting for dem, der skal bruge Kul, om de skal betale den høje Pris til den Forretning eller til et kapitalistisk Selskab, der har et lignende Monopol.

Borghjerg: Overfor den sidste ærede Taler vil jeg sige, at jeg stadig holder mig til Forretningsordenen, det vil sige til Sagen, og jeg tror, det er rigtigt, ellers kunde ganske vist ogsaa jeg have adskilligt

at sige ikke mindst om de Emner, som det ærede Medlem nu strejfedede. — Men jeg vil ikke forlade den Sag, som er Emnet for vor Forhandling i Dag. Det gjorde jeg ikke, da jeg svarede det ærede 16de Medlem for Hovedstaden (*Fraenkel*). Det var ham, der havde paaberaabt sig Karl Marx. Saa sagde jeg, at det skulde det ærede Medlem ikke gøre, naar han ikke i højere Grad følger Karl Marx i en rigtig Definition af Socialismen. Statsdrift og socialistisk Drift er vidt forskellige Ting, netop for en marxistisk Opfattelse. Det ærede Medlem sagde, at det kunde man skrive læerde Doktordisputater om. Det er det ærede Medlem, der har inddraget Emnet under Diskussionen, men for øvrigt frister det mig ikke at gøre Forsøg paa at skrive en Doktordisputats derom. Jeg har altid prist mit Parti lykkeligt for, at vi aldrig har haft mere end een Doktor ad Gangen indenfor vore Rækker. Naar man ser paa det ærede konservative Parti, misunder man det ikke dets forskellige Doktorhatte.

Fraenkel: Jeg vil atter tillade mig at konstatere, at det eneste, jeg har sagt, er, at Karl Marx krævede Statens Overtagelse af Produktionsmidlerne; det staaar fast (*Borghjerg*: Nej!). Det staaar fast, det er ganske urokkeligt, saa kan det ærede 10de Medlem for Hovedstaden sige, hvad han vil. Det kan bevises ud fra Karl Marx' og Engels' Skrifter, og det kommer det ærede Medlem ikke fra, og det vil han heller ikke forsøge paa. Han siger ikke, at det staaar der ikke, men han kommer med noget andet om Karl Marx' Opfattelse af Statsdrift og socialistisk Drift. Det har jeg ikke talt om. Jeg har kun sagt, at Karl Marx vilde Statens Overtagelse af Produktionsmidlerne. Rokker det ærede Medlem ved det, rokker han ved Grundpillen i Karl Marx' Lære, saa ved jeg ikke, hvor det hele bliver af. Saa kan han springe fra og lave en ny Socialisme. Det har andre gjort før det ærede Medlem — der eksisterer mindst syv Hundrede forskellige Socialismer; men her i Landet har vi Karl Marx' Socialisme, og saa længe vi har den, maa de Herrer holde paa den, og det kan Alverdens Kryben udenom ikke fritage dem for.

Borghjerg: Der synes dog ikke at være saa mange Arter af Socialisme i Verden, som der findes Nuancer indenfor det konservative Parti. Hvad Karl Marx og Staten angaar, kan det ærede Medlem ikke paavise et eneste Sted i hele Karl Marx' Litteratur, hvor han definerer Socialisme